

CUPRINS

<i>Cuvântul autoarei</i>	9
--------------------------------	---

PARTEA I

Unitatea de curs 1

Curriculum Național	11
----------------------------------	----

1.1. Planul-cadru de învățământ și Educația muzicală ca obiect de studiu în învățământ	11
1.1.1. Componentele planului-cadru	12
1.1.2. Principiile de generare a planului-cadru și implicațiile acestora asupra unor concepte noi în didactica generală și cea muzicală	14
1.1.3. Chestionar cu itemi pentru autoevaluare	20

Anexe

Anexa 1. Planul-cadru de învățământ pentru clasele I-VIII	22
Anexa 2. Planul-cadru de învățământ pentru clasele IX-X	23
Anexa 3. Planul-cadru de învățământ pentru clasele IX-X	24

1.2. Programele școlare	25
1.2.1. Programă școlară – programă analitică	25
1.2.2. Despre obiectivele-cadru și competențele generale ale obiectului de studiu: Educația muzicală	30
1.2.3. Despre obiectivele de referință și competențele specifice ale Educației muzicale	33
1.2.4. Despre valori și atitudini în Educația muzicală	35
1.2.5. Despre conținuturile programelor	37
1.2.6. Despre activitățile de învățare specifice Educației muzicale	38
1.2.7. Standardele de performanță specifice Educației muzicale	43
1.2.8. Chestionar cu itemi pentru autoevaluare	48

Anexă

Tabloul sinoptic comparativ cu sistemele de învățământ	49
--	----

1.3. Manualele școlare	50
1.3.1. Manuale alternative, manualul unic	50
1.3.2. Funcțiile unui manual	52
1.4. Materiale suport (curriculum suport)	52
1.4.1. Aria de cuprindere a categoriei: materiale suport	52
1.4.2. Raportul dintre materialele suport și manualele alternative	53

Anexă

Lista selectivă a unor materiale suport pentru Educația muzicală apărute după 1995	53
--	----

Unitatea de curs 2

Proiectarea demersului didactic la obiectivul de studiu: Educație muzicală	55
---	----

2.1. Analiza programelor de Educație muzicală pentru învățământul obligatoriu	55
2.1.1. Programele de Educație muzicală pentru învățământul primar, clasele I-IV, edițiile 1999, 2003, 2004	56

2.1.2. Programele de Educație muzicală pentru învățământul obligatoriu, clasele V-VIII (ciclul gimnazial al cursului secundar inferior)	59
2.1.3. Programa de Educație muzicală pentru clasele a IX-a și a X-a (ciclul liceal al cursului secundar inferior)	64
2.2. Planificarea calendaristică	66
2.2.1. Prezentare generală	66
2.3. Proiectarea unităților de învățare și a tipurilor de lecții, a diverselor activități ce aparțin Educației muzicale formale și informale	68
2.3.1. Proiectarea unităților de învățare specifice Educației muzicale	68
2.3.2. Proiectarea secvențială a lecțiilor și a diverselor activități ce aparțin Educației muzicale formale și informale	70
2.4. Chestionar cu itemi pentru autoevaluare	72
<i>Anexă</i>	
Planificarea calendaristică a unităților de învățare (Chitaigoroski Elena-Coculeana)	75
Unitatea de curs 3	
Norma didactică și activitățile didactice ale profesorului de Educație muzicală	76
3.1. Procedura de ocupare a unui post/catedră în învățământ	76
3.2. Sistemul național de învățământ în România	77
3.3. Norma didactică	78
3.4. Activitatea profesorului de Educație muzicală în cadrul unor organisme ale școlii: consiliul de administrație, consiliul profesoral, catedra/comisia de specialitate, consiliul clasei	80
3.5. Drepturile și obligațiile unui profesor într-o școală	82
<i>Bibliografie</i>	83

PARTEA a II-a

Unitatea de curs 4	
Resursele umane – profesorul și elevii ca actori ai procesului de Educație muzicală	85
4.1. Profesorul de Educație muzicală	85
4.1.1. Profesorul de Educație muzicală ca actor al procesului de Educație muzicală	85
4.1.2. Descrierea ocupației și a competențelor specifice meseriei de profesor de Educație muzicală	86
4.1.3. Competențele specifice și speciale ce desemnează personalitatea profesorului de Educație muzicală	87
4.2. Elevii – actori ai procesului de Educație muzicală	89
4.2.1. Elevul – ființă plinară imperfectă, dar perfectibilă din punct de vedere muzical	89
4.2.2. Procesele psihice și procesul de Educație muzicală	90
4.2.3. Capacitatea muzicală a elevilor și activitățile muzicale formale	93
4.2.3.1. Scurtă prezentare a testelor elaborate în cadrul pedagogiei experimentale	94
4.2.3.2. Rezultatele unor testări ale aptitudinilor muzicale întreprinse în școli (învățământul obligatoriu)	96
4.2.3.3. Probleme ortomuzicale (defectologie ritmică, melodică, defecte de dicțiune)	99
4.3. Chestionar cu itemi pentru autoevaluare	102

Unitatea de curs 5

Resursele materiale ale procesului de Educație muzicală. Mijloace didactice/ materiale didactice

5.1. Definiție, cerințe	103
5.2. Categoriile de resurse materiale (mijloace și materiale didactice) pentru Educația muzicală	104
5.3. Criterii de selecționare a pieselor muzicale (vocale, instrumentale și pe suport audio) pentru Educația muzicală	105
5.3.1. Criterii de selecționare a pieselor vocale necesare activităților muzicale vocale	105
5.3.2. Criterii de selecționare a pieselor muzicale necesare activității de interpretare instrumentală	107
5.3.3. Criterii de selecționare a pieselor muzicale pentru receptarea lor prin mijloace audio (audiția muzicală)	108
5.4. Chestionar cu itemi pentru autoevaluare	110

Unitatea de curs 6

Resursele metodologice ale procesului de învățământ (metode de învățământ)

6.1. Definiții	111
6.2. Personalitatea profesorului și metodele de învățământ	112
6.3. Configurația sistemului de metode de învățământ	113
6.4. Metode de învățământ și demersurile de argumentare inductivă, deductivă, de analogie (comparație)	115
6.5. Specificul metodelor de învățământ utilizate în Educația muzicală	117
6.5.1. Dialogul: de examinare, de tip euristic, de dezbateri	117
6.5.2. Demonstrația didactică	119
6.5.3. Descoperirea didactică (redescoperirea)	120
6.5.4. Observația didactică	120
6.5.5. Expunerea: povestirea didactică, explicația didactică, prelegerea	121
6.5.6. Problematizarea	121
6.5.7. Studiul cu cartea	122
6.5.8. Modelarea didactică	122
6.5.9. Studiul de caz	122
6.5.10. Simularea (psihodrama)	123
6.5.11. Instruirea programată	123
6.5.12. Algoritmizarea	123
6.5.13. Exercițiul	124
6.5.13.1. Tipuri de exerciții specifice Educației muzicale	124
6.5.13.2. Tipurile de exerciții sistematizate după obiectivele-cadru/ competențele generale și după unitățile de învățare	127
6.5.14. Jocul	130
6.5.14.1. Clasificarea jocurilor muzicale	130
6.5.15. Metode de stimulare a imaginației, creativității de tip școlar	131
6.5.16. Metode de educație morală și muzica	132
6.6. Chestionar cu itemi pentru autoevaluare	133

Unitatea de curs 7

Resursele procedurale vizând formele de organizare ale activității muzicale formale

135	135
7.1. Formele de organizare ale activităților specifice procesului de Educație muzicală	135
7.1.1. Definiții; formele de obiectivare a activităților specifice Educației muzicale	135
7.1.2. Lecția de Educație muzicală: tipuri și variante	136
7.1.2.1. Tipuri de lecție	138
7.1.2.2. Variantele de lecție	138
7.1.2.3. Formatul unui proiect de lecție secvențial	143
7.1.3. Jocul didactic muzical	145
7.1.3.1. Forma jocului didactic muzical	145
7.1.3.2. Formatul unui proiect de joc didactic muzical	145
7.2. Chestionar cu itemi pentru autoevaluare	146

Anexe

Anexa 1. Proiectul unității de învățare „Melodia”, clasa a VI-a	147
Anexa 2. Proiect de lecție – „Diezul și becarul” (Munteanu Gabriela, Chitaigoroski Elena-Coculeana)	150
Anexa 3. Proiect de lecție – „Bemolul și becarul” (Munteanu Gabriela, Chitaigoroski Elena-Coculeana)	156
Anexa 4. Proiect de lecție – „Tonalitatea Sol major” (Chitaigoroski Elena-Coculeana)	163
Anexa 5. Proiect de lecție – „Tonalitatea Mi minor” (Chitaigoroski Elena-Coculeana)	171
Anexa 6. Proiect de lecție – „Cântecul propriu-zis. Cântecul de joc” (Munteanu Gabriela, Chitaigoroski Elena-Coculeana)	179
Anexa 7. Proiect de lecție – „Miniatura” (Chitaigoroski Elena-Coculeana)	181
Anexa 8. Proiect de lecție – „Suita. Rapsodia” (Chitaigoroski Elena-Coculeana)	184
Anexa 9. Proiect de lecție – „Muzica ușoară” (Chitaigoroski Elena-Coculeana) ..	186
Anexa 10. Patru proiecte de lecție, clasa a IX-a (Munteanu Gabriela)	189
I. „Sappho și Phaon”	190
II. „Starea de spirit a femeii reflectată în pictura românească și în piesele compozitorilor români”	191
III. „Vârstele omului în lirica românească”	192
IV. „Muzica și atitudinile (valorile) moral-civice”	193
Anexa 11. Joc didactic muzical – „Dirijorul și coriștii” (Munteanu Gabriela) ...	194
Anexa 12. Joc didactic muzical – „Loto muzical” (Munteanu Gabriela)	196
Anexa 13. Joc didactic muzical – „Rondoul ritmic” (Munteanu Gabriela)	200
Anexa 14. Curriculum opțional pentru clasa a V-a – Pseudoinstrumente în Educația muzicală: „Nuca muzicală” (Munteanu Gabriela)	203
Anexa 15. Curriculum opțional pentru clasa a X-a – „Preclasicismul muzical (barocul) și chitara” (Munteanu Gabriela)	205

Bibliografie	208
--------------------	-----

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2007
Editură acreditată de *Ministerul Educației și Cercetării*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice*
din *Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MUNTEANU, GABRIELA
Didactica educației muzicale, ediția a II-a / Gabriela
Munteanu – București: Editura Fundației *România de*
Mâine, 2007
ISBN: 978-973-725-908-0
371.3:78(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.*

REZUMAT

Este binecunoscută situația derutantă în care este pus un student practicant sau un profesor debutant în clipa când „descinde” prima dată într-o școală. Deruta provine, în principal, din faptul că noul venit nu înțelege momentul și stadiul unor activități în care sunt antrenați colegii de cancelarie, evident concentrați pentru a rezolva programul curent al școlii sau o parte din cel de perspectivă.

Lucrarea de față se adresează studenților de la facultățile de muzică (cursuri de zi, F.R. și cu precădere celor de la I.D.) ce se pregătesc pentru cariera didactică, facilitându-le, pe această cale, înțelegerea „intrării în scenă” a problemelor eșalonate pe un întreg an școlar.

Scopul nostru nu este acela de a-i organiza pas cu pas activitatea în școală studentului practicant sau profesorului debutant, ci de a-i sugera perspectiva a ceea ce trebuie să cunoască și să realizeze, repetăm, într-un an școlar. În consecință, lucrarea de față este un curs de „Didactică a educației muzicale”, parte, ramură a didacticii generale. Didactica educației muzicale indică norme, reguli, metode de predare-învățare-evaluare a muzicii, forme de organizare a activității specifice Educației muzicale, conținuturi etapizate, toate izvorâte din principiile politicii educaționale actuale.

Deși aria de cuprindere a unităților de curs aparține Didacticii educației muzicale, cerințe de ordin diacronic au impus acesteia o structură binară. Fiecare parte pornește de la întrebările firești pe care și le pune „un nou venit” în școală:

• **Ce trebuie să știe și ce trebuie să facă un profesor înaintea începerii activității didactice a anului școlar? (partea I)**

• **Ce trebuie să știe studentul/profesorul debutant despre categoriile de resurse ale procesului de Educație muzicală și cum trebuie să le utilizeze pe tot parcursul anului școlar? (partea a II-a)**

În prima parte sunt tratate probleme legate de Educația muzicală ca obiect de studiu pentru învățământul obligatoriu (clasele I-X) în contextul politicii actuale curriculare și al statutului cadrelor didactice.

Partea a doua a lucrării este dedicată categoriilor de resurse ale procesului de învățământ (resurse umane, materiale, procedurale vizând forma sau resursele metodologice).

Educația muzicală vizează ciclurile curriculare „Dezvoltare” și „Observare și orientare”, în segmentul pentru învățământul secundar inferior (clasele V-X), deoarece programele facultăților de muzică, specializarea Pedagogie muzicală și cursurile Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic abilitază absolvenții pentru acest segment.

Toate temele de didactică sunt reunite în șapte unități de curs, termen analog „unităților de învățare” din curriculumul pentru învățământul preuniversitar, pe care le-am structurat unitar după următoarea schemă:

- **titlul unității de curs;**
- **temele componente;**

- **rezumatul unității de curs;**
- **obiectivele urmărite;**
- **detalierea temelor componente**, incluzând și punctarea a ceea ce este esențial de reținut (Rețineți!) sau comentarea unor texte de specialitate, a unor probleme culese din realitatea școlară (Comentați!);
- **evaluarea sau autoevaluarea** prin chestionare cu itemi, atașând descriptorii de performanță;
- **anexe pentru partea I și a II-a** ce cuprind eșantioane din planurile-cadru sau proiectări secvențiale cu un set de opt lecții pentru o unitate de învățare pentru clasa a VI-a, două proiecte pentru clasa a IX-a, elaborate împreună cu profesor-mentor **Elena-Coculeana Chitaigoroski**, de la Școala nr.132, „Grigore Tocilescu”, București, proiecte utilizate de studenți în practica pedagogică din școlile de aplicație și oferte de jocuri didactice muzicale și două opționale (clasa a V-a și a X-a);

- **bibliografie.**

Întrebările puse pe frontispiciul fiecăreia dintre cele două părți au necesitat răspunsuri multiple, posibile, fără să pretindem că am epuizat problemele Didacticii educației muzicale pentru învățământul obligatoriu.

Academicianul Vasile Pavelcu se întreba, cu decenii în urmă, dacă există iatrogenii și în învățământ (în medicină = greșeli provocate de tratamente sau medicamente prescrise necorespunzător de medic).

Lucrarea de față, o altfel de didactică a Educației muzicale, are în vedere tocmai evitarea eventualelor iatrogenii într-o specialitate cu un limbaj nonverbal atât de atașat, de nedespărțit de sufletul omenesc.

TESTE DE AUTOEVALUARE

UNITATEA DE CURS 1

1. Numiți care din componentele obiectivelor-cadru din programa pentru Educație muzicală aparțin „școlii active” și dacă există elemente ce aparțin „școlii tradiționale”. Utilizați pentru aceasta enumerarea succintă, referitoare la „școala activă muzicală”, cele relatate în acest capitol și tabloul sinoptic comparativ între cele două școli anexat la sfârșitul capitolului de față.

2. Indicați care sunt elementele comune care se regăsesc în „Obiectivele-cadru” ale programei de Educație muzicală pentru clasele V-VIII și „Competențele generale” indicate de programa de Educație muzicală pentru clasa a IX-a.

3. Prin ce componentă a programei pentru liceu (sau clasa a IX-a) se poate atinge ținta complexă indicată de „competențele specifice”?

4. Care sunt asemănările și deosebirile dintre structurile programelor pentru clasele I-VIII și IX-XII (liceu)?

5. Care sunt avantajele educării muzicale a elevilor prin noua programă școlară?

Evaluare

Item 1 = 3 puncte (3)

Item 2, 4, 5 = 2 puncte (6)

Item 3 = 1 punct (1)

Total = 10 puncte

UNITATEA DE CURS 2

I. Puneți în corespondență noțiunile și formulările didactice din cele trei coloane în așa fel încât să rezulte specificul coloanei A, ce conturează înțelesul plinar al sintagmei: „proiectarea activităților didactice” (proiectarea demersului didactic).

A	B	C
1A programa școlară	1B document elaborat de inspectorul orașului/județului	1C este construit(ă) pe un scenariu detaliat pe secvențe de activități ale unei unități de învățare
2A programa unui opțional pentru gimnaziu	2B document elaborat de Ministerul Educației și Culturii, CNC în colaborare cu I.Ș.E.	2C are o structură care se bazează pe succesiunea CO-CR – activități de învățare, conținuturi
3A programa unui opțional pentru liceu	3B document elaborat de fiecare profesor	3C are următoarea structură de alcătuire: argument O.R.–activități, conținuturi, matrice de evaluare

4A planificarea calendarică pentru gimnaziu/liceu

5A proiectarea unei unități de învățare pentru gimnaziu/liceu

6A proiectul unei lecții

4C are următoarea structură de alcătuire: argument, C.S. conținuturi, valori – atitudini, sugestii metodologice

5C are formatul: detaliere de conținut O.R./C.S., activități de învățare resurse, evaluare

6A au formatul: nr. crt., unitatea de învățare, O.R./C.S., conținuturi, numărul de ore săptămânal, observații

Completați cu răspunsuri:

1A =? B ,? C

2A =? B ,? C

3A =? B ,? C

4A =? B ,? C

5A =? B ,? C

6A =? B ,? C

Evaluare

Pentru fiecare item din coloana A cu răspuns corect se acordă câte 1 punct.

Total = 6 puncte

II. a) Încercuiți enunțul pe care îl considerați că acoperă întreaga definiție a conceptului de „unitate de învățare”:

1) Unitatea de învățare este o grupare de conținuturi ce are unitate tematică, ce nu-și poate modifica aria conținuturilor.

2) Unitatea de învățare are durată fixă de timp și un număr prescris de lecții, valabile pentru toți profesorii.

3) Unitatea de învățare cuprinde teme diverse ce sunt și are obiective create de profesor cuprinde într-o unitate de timp, de regulă un semestru.

4) Unitatea de învățare are o grupare de conținuturi unitare tematic este flexibilă, coerentă, permite sistematizare și continuitate pe un anumit arc de timp, determină reacții comportamentale ce țin de O.R./C.S., și se finalizează cu evaluare.

b) Corectați în scris/oral eventualele greșeli în enunțurile de mai sus.

Evaluare

Câte 0,50 puncte pentru fiecare răspuns corect.

Total = 2 puncte

III. În graficul bordului unității de învățare de mai jos lipsesc specificațiile unor rubrici. Completați-le oral!

1	2	3	4	5
?	Obiective de referință sau competențe specifice	Activități de învățare	?	?

Evaluare

Rubrica 1 = 1 punct

Rubricile 4 și 5 = 0,50 puncte

Total = 2 puncte

Rezolvări:

I. 1 A = 2 B, 2 C

2 A = 3 B, 3 C

3 A = 3 B, 4 C

4 A = 3 B, 6 A

5 A = 3 B, 5 C

6 A = 3 B, 1 C

II. a) punctul nr. 4 are definiție completă

b) 1) Unitatea de învățare poate cuprinde diverse conținuturi cu condiția să-și păstreze unitatea tematică.

2) Unitatea de învățare se desfășoară pe un arc variabil de timp (2, 4, 10 ore etc.) în funcție de subiectele ce se includ și diferă de la profesor la profesor, pentru că unitatea e proiectată pe specificul clasei de elevi și pe nivelul lor de cunoștințe, deprinderi, atitudini etc.

3) Unitatea poate să cuprindă acele conținuturi, chiar diverse, care-i păstrează unitatea tematică, e coerentă, dar e flexibilă ca buget de timp, dar are obligația de a se racorda la obiectivele de referință din programă.

III. Rubrica 1 = Detaliere de conținuturi

Rubrica 4 = Resurse

Rubrica 5 = Tipul evaluării (sau evaluare)

UNITATEA DE CURS 4

1. Numiți domeniile și unitățile de competență specifice unui profesor de gimnaziu/liceu.

2. Utilizați *Caietul de practică pedagogică* al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic – *Spiru Haret* și completați rubricile (p. 15-16) în urma asistenței la o oră; comentați grila de observație prin prisma competențelor operaționale, teoretice și creative ale profesorului (studentului) asistat.

3. Ce fel de atenție, memorie, gândire, afectivitate, manifestă un anumit elev la ora de Educație muzicală? Precizați atunci când:

- a) învață un cântec vocal;
- b) intonează vocal și se acompaniază instrumental;
- c) comentează o piesă receptată prin mijloace audio.

4. Faceți un pronostic asupra dotării și muzicalității unui elev după ce ați utilizat o baterie de probe inspirate din teste elaborate de specialiști.

Răspundeți în scris și autoevaluați răspunsurile prin note (cifre) sau calificative.

Comparați autoaprecierea cu aprecierile făcute de cel puțin trei colegi asupra răspunsurilor date de dumneavoastră.

Comentați!

Vă prezentăm câteva din modalitățile de adresare ale unor elevi (16 ani), care reflectă tipul de relații profesor-elev sau elev-elev. Apreciați ce calități și ce defecte are fiecare adresare, presupunând că profesorul are 25 ani sau 55 ani.

- Bună ziua d-le profesor! Vă rog să-mi permiteți să vă adresez următoarea rugămintă: când o să dispuneți de puțin timp liber pentru ca să mă lămurii în legătură cu cele expuse de d-voastră în lecția de astăzi?

- Hello, ticerule! Să fiu al naibii, dacă am înțeles ceva din lecția de astăzi. Ce-ar fi să mergem, toată gașca la o bere și acolo să ne explici ce-ai vrut să spui, pentru că să știi că ne interesează.

- D-le profesor ați ținut o lecție extraordinară care ne-a lămurit în legătură cu muzica expresionistă. Regretăm că elevii de la clasa a X-a B nu au un profesor ca d-voastră.

- D-le profesor, îndemnați de d-voastră am consultat o bibliografie suplimentară și avem câteva microreferate pe care am dori să le citim și să le supunem dezbaterii clasei noastre.

- Ai văzut ce lecție a ținut proful? Treaba lui dacă nu știe să se facă înțeles, eu n-o să-mi bat capul cu subiectul ăsta, chiar dacă zice el că este important pentru cariera noastră muzicală.

- Am consultat caietele de muzică de la alte școli și am descoperit că elevii cunosc câteva probleme interesante, existente în programă. Păcat că profesorul nostru nu le acceptă și noi trebuie să expunem numai ce spune dumnealui.

- Nu am nevoie de nici un punct de vedere din tot ce ține de trecutul muzical. Vreau să trăiesc numai cu prezentul și viitorul foarte apropiat, motiv pentru care nu merg la școală decât din când în când.

UNITATEA DE CURS 5

1) Enumerați mijloacele didactice și materialele didactice necesare dotării unui cabinet destinat Educației muzicale.

2) Arătați care sunt modalitățile de ordonare a unora dintre aceste resurse pentru ca materialele să fie pregătite dinainte pentru activitățile curente: lecții, repetiții cu ansamblurile corale, instrumentale din școală.

3) Propuneți un repertoriu de cântece vocale (la alegere) și arătați care au fost criteriile pe care le-ați urmărit, ce calități didactice are noul repertoriu.

4) Propuneți un repertoriu de piese instrumentale pentru o clasă și arătați care sunt valențele didactice care v-au determinat să faceți această selecție.

5) Propuneți un repertoriu de piese spre audiere și motivați alegerea lor în funcție de cerințele obiectivelor-cadru 2 și 4 (clasele V-VIII).

Evaluare

Pentru fiecare întrebare se acordă 2 puncte.

Total = 10 puncte.

UNITATEA DE CURS 6

1. Numiți numai patru metode din cele mai utilizate în ora de Educație muzicală pentru învățământul obligatoriu.

2. În demersul inductiv de predare este posibil să utilizezi până la concluzie (definiție) următoarele metode: dialogul, demonstrația, redescoperirea (descoperirea didactică), expunerea, exercițiul, modelarea, simularea, studiul cu cartea, algoritmizarea, jocul. Încercuiți termenii care fac parte din zona posibilităților.

3. În demersul deductiv de predare se utilizează cu prioritate metoda

4. Enumerați o listă de cât mai multe mijloace didactice (resurse materiale) de care se slujește profesorul în demonstrația didactică.

5. **Opinia voastră!** (răspundeți în scris, apoi comparați cu răspunsurile de la sfârșitul chestionarului) Jocul este muncă, este joacă, este *loisir*?

6. Ce caracteristici trebuie să îndeplinească un obiect pentru ca să se numească jucărie?

7. Care este deosebirea între o activitate ludică și o activitate dominată de metoda exercițiului?

8. Un exercițiu de elasticizare a vocii (vocaliza) ce începe dintr-un registru mediu al diapazonului elevilor este potrivit și ca exercițiu instrumental?

9. Textul cântat de mai jos este:

– un joc pe suport muzical ce urmărește dezvoltarea unei abilități extramuzicale;

– un joc didactic muzical.

Încercuiți răspunsul corect!

Text: Hai, să zicem una

Să se facă două,

Două mâini copilul are

Una este luna!

Hai, să zicem doi

Să se facă trei

Trei cai vin în depărtare,

Două mâini copilul are,

Una, este luna!

10. Arătați, prin cel puțin două obiective, care este scopul metodelor de creativitate.

Răspunsuri:

1. Metodele frecvent utilizate sunt: exercițiul, demonstrația, dialogul și expunerea (explicația).

2. Până la obținerea unei concluzii, unei generalizări esențializate într-o regulă sau noțiune nouă, se pot utiliza următoarele metode: demonstrația, dialogul, redescoperirea, modelarea, simularea, studiul cu cartea (ca parte demonstrativă), jocul, algoritmizarea.

3. Demersul deductiv de predare pornește cu expunerea, concluzia, regula, urmată de metode prin care se argumentează cele cuprinse în regulă (concluzie).

4. Demonstrația se poate realiza prin următoarele mijloace didactice (resurse materiale):

- vocea profesorului;
- un instrument muzical;
- modele iconice (planșe);
- modele obiectuale (jucării);
- modele mixte (cărți, culegeri, partituri);
- modele logico-matematice (formule);
- mijloace audio;
- mijloace audio-vizuale;
- jocuri didactice muzicale;
- mișcări corporale.

5. **Joaca** – mimarea activităților unor modele, pe un scenariu simplificat, fără asumarea responsabilității, ci numai a plăcerii ce generează tipul de activitate.

Loisir – activitatea liberă, în afara obligațiilor sociale, ce se desfășoară în timpul liber, ce îmbină odihna, divertismentul, cu plăcerea efectuării unei activități culturale.

Munca – o activitate de producere de bunuri necesare societății, ca sursă de venit.

6. Jucăria este, după H. Wallon, „un obiect al preucenicii”, este una ală activității copiilor. Ea este un obiect ce, în simularea și fantezia copilului, este analog cu modelul de acțiune al adultului; analog, adică are părți esențiale, nu detalii, asemănătoare cu obiectul adultului.

Există teza după care numai obiectele din jocul copiilor se numesc jucării, iar obiectele fabricate (mașinuțe, păpuși etc.) nu sunt asimilate drept jucării, deși servesc ca substituenle ale modelelor obiectuale ale maturilor.

7. Activitatea ludică este aceea în care primează plăcerea.

Exercițiul este o repetare zeloasă, pentru a atinge un anumit prag al perfecțiunii, nu include executarea lui cu plăcere; se tinde spre o motivație care să provoace plăcerea.

8. Dacă sunetele corespunzătoare nu creează dificultăți tehnice pentru instrument, exercițiul poate deveni bun comun și pentru voce și pentru instrument. Pentru instrument (ca și pentru voce) exercițiul trebuie să pornească de la o

manualitate simplă, adică de la ceea ce e mai ușor de atacat cu degetele de la ambele mâini, la elemente mai grele, complexe.

9. Textul cântat este al unei numărători din folclorul copiilor și slujește exersării numărului de la 1 la 10 și de la 10 la 1. Este deci un joc pe suport muzical.

10. Dezinhibarea gândirii elevilor de prea dese reguli specifice disciplinelor științifice, deprinderea elevului de a inova – sunt două obiective care motivează utilizarea lor în învățământul obligatoriu.

Evaluare

Fiecare item este apreciat cu 1 punct.

Total = 10 puncte.

UNITATEA DE CURS 7

1) Enumerați care sunt activitățile specifice Educației muzicale formale (organizate de și prin școală).

2) Comentați și comparați terminologia tipurilor de lecție clasică existentă în lucrările de Pedagogie și cu cea existentă în didacticile de specialitate muzicală prezentate în lucrare.

3) Enumerați cel puțin patru criterii care stau la baza unei variante a unui tip de lecție.

4) Care este, după opinia d-voastră, rolul profesorului într-o lecție de tip clasic și într-un joc didactic muzical?

5) Alcătuiți un portofoliu pentru:

a) un interpret de muzică;

b) un compozitor;

c) ansamblul coral al școlii d-voastră, după modelul dat în lucrarea de față.

6) Creați un joc didactic muzical după modelul prezentat în lucrare.

7) Creați scenariul pentru o serbare școlară, pentru un anumit eveniment, utilizând sugestiile de repertoriu din Curriculum „ARTE”, pentru clasele I-VIII.

8) Cum valorificați experiența de „spectator” a elevului din cadrul audițiilor muzicale organizate la nivel de școală, a spectacolelor de operă, operetă, balet, a emisiunilor TV (educație informală) în procesul de educație formală.

9) Alcătuiți o listă de piese de diferite stiluri pentru un concert educativ.

10) În situația unei verificări a repertoriului de cântece într-o clasă cu 35-40 de elevi, care sunt procedeele eficiente?

a) verific un elev fără a mă preocupa de restul clasei;

b) verific un grup mic de 3-4 elevi, ce vor cânta atât în grup, cât și individual, fără a mă preocupa de restul clasei;

c) verific elevii după procedeu indicat la punctul „b”, dar alternez intonarea cântului și cu toată clasa (frontal);

d) verific elevii după procedeu de la punctul „c”, dar evaluarea celor 3-4 elevi se va face de către un juriu: profesor-elevi.

Autoevaluare:

- a) răspundeți în scris sau oral și apreciați singuri fiecare item cu calificative;
 - b) prezentați răspunsurile unui coleg pentru a le evalua după grila proprie de calificative;
 - c) prezentați aceleași răspunsuri profesorului de specialitate.
- Comparați cele trei tipuri de apreciere